



Ver con Hélène Cixous
Marta Segarra (ed.)
Barcelona, Icaria Editorial, 2006

Hélène Cixous narra el fet d'escriure com una relació física entre ella i el seu cos: "Escribir: primero soy tocada, acariciada, herida, enseguida intento descubrir el secreto de este tocar para extenderlo, celebrarlo y transformarlo en otra caricia". Així, llegir Cixous és mirar com és tocada, acariciada i ferida, i presenciar, amb aquest mateix acte tendre i violent, la revelació del seu sentit. La finalitat de "descubrir el secreto" és entendre'l, fer-lo créixer, viure'l. I si el lector el comprèn i el celebra amb ella podrà sentir la tendresa i la ferida de la nova carícia. Per tant, la distància entre els ulls que llegeixen i les paraules impreses es converteix en l'espai revelador de l'instant en què la mà de l'altre tocarà el teu cos, l'instant de reconeixement de la carícia abans de sentir-la.

D'aquesta manera, l'obra de Cixous és en tant que continuïtat, i cada un dels assaigs que constitueixen *Ver con Hélène Cixous* és fruit d'aquesta continuïtat: Xavier Antich, Bertrand Leclair, Eric Prenowitz, Myriam Diocaretz, Joana Masó, Maria Josep Balsach, Maria Pertile, Marta Segarra i Arnau Pons desvelen el secret de la carícia que prové d'una anterior i diferent carícia sentida i descoberta per Cixous: "Texto, mi cuerpo". Això significa que "tanto sus críticos como sus traductores se conviertan, durante el transcurso de la lectura, en poetas" (Myriam Diocaretz).

Els meus ulls-els seus ulls

Els assaigs, que presenta l'editora Marta Segarra a la introducció, són encapçalats per un text inèdit de Cixous. Així, el lector pot experimentar l'escriptura de l'autora abans de llegir-la a través dels textos que interpreten la carícia amb ella. A "Pequeño imprevisible" Cixous escriu sobre la tragèdia que arriba sense avís previ, sobtadament, sense forma perquè és en el moment que l'atrapem (sempre està més avançada –imprevisible–) quan la reconeixem i adopta així la seva forma.

Aquesta tragèdia s'esdevé a la consciència de ser, aquella consciència que dona sentit a la relació entre un/a mateix/a i les seves accions, i entre un/a mateix/a i el que un creu que és. Per això la metafòritza com l'esbarzer ("zarza") que et trobes quan vas caminant tranquil·lament pels teus pensaments. Aquests t'hi condueixen i ets incapaç de veure l'esbarzer, fins que et punxes i ja no pots avançar com fins aleshores. Et trobes enmig d'un

mur infranquejable de punxes. I a partir d'aquí, podríem dir que hi ha una anagnòrisi, la consciència de ser canvia, ja que en descobrir-nos cecs hem d'aprendre a mirar d'una altra manera. Els pensaments que caracteritzen el subjecte són els que el porten a la tragèdia (la "impotencia humana" és "la imposibilidad de ver que no vemos").

Ella em mira els ulls tancats. Jo no veig

Així, el text de Cixous aconsegueix que ens reconeguem cecs, fins i tot ens fa sentir, d'una manera incerta, incòmodes amb la nostra forma de pensar. Però en l'assaig de Joana Masó, per exemple, s'exposa que l'acte d'escriure per a Cixous és un acte de re-vel·lació i és el desig de "saber-conocer-descubrir y el deseo de renunciar a la visión como paso previo a la construcción del saber". D'aquesta manera, a la vegada que ens sabem cecs a l'inici del llibre, com que l'acte d'escriure és constructor de visió —és un "desvelar"— els diferents articles que reescriuen i escriuen sobre Cixous són en ells mateixos reveladors d'una mirada, i així el lector recupera la visió en descobrir el secret de la carícia.

Obro els ulls

El motiu recurrent al llarg del llibre és l'oposició entre visió i ceguesa, de la qual Cixous ha realitzat una al·legoria que vertebrava tota la seva obra. Així, cada assaig és una nova perspectiva respecte la mirada de l'autora. Xavier Antich escriu sobre la impossible categorització de l'obra de Cixous perquè esdevé impossible discernir la creació literària de la teoria: "¿No será el escribir de Cixous, y su escribir del escribir, una posible *forma de ver y pensar* liberada ya de la complicidad de toda teoría con la violencia?". B. Leclair es qüestiona el límit de la ficció arrel de la negació de l'escriptora d'una realitat literària: "Todo es invención", i això li permet reflexionar sobre les relacions d'alteritat establertes pel rostre.

E. Prenowitz, amb una intenció més didàctica, revisa i analitza el teatre escrit per Cixous, que supera l'anterior afirmació "Todo es invención", ja que el gènere dramàtic li permet superar els límits entre ficció i realitat; el teatre és com la vida perquè és present. M. Diocaretz s'endinsa a l'escriptura de Cixous per mostrar igual que Antich que no es pot classificar, i la descriu com una continuïtat; la paraula de Cixous crea una dimensió poètica on "la extrañeza estética y emocional" esdevé reveladora, és a dir, transformadora de la realitat.

J. Masó i M.J. Balsach analitzen la metàfora del vel com ocultador de la veritat i productor d'una mirada ignorant. Però aquest vel està esperant ser descobert, perquè precisament quan descobrim que no veiem, el vel pren identitat: "está a la espera de ser desvelado o revelado para ser". Així, entrem en el paradoxal no-veure necessari per veure (el vel té una funció reveladora de sentit): "Ver el amanecer del mundo", intrínsecament lligat a les passions. M. Pertile introdueix, a través del llibre *Osnabrück*, la Cixous

més autobiogràfica, que s'explica ella mateixa. M. Segarra analitza la figura del gos en l'obra de Cixous, metàfora de l'altre i destructor "de la oposició animal/humano", ja que els animals actuen "como una especie de reveladores de las pasiones"; tal i com es pot llegir en "Pequeño imprevisible": "Nunca creí que entraría en el amor del gato".

I Arnau Pons reflexiona sobre la problemàtica de la traducció que deriva del fet de traduir Cixous en una llengua que ha censurat el català, que l'ha dominat; partint dels mateixos plantejaments de Cixous sobre la traducció, es planteja el valor i la identitat de les llengües que han patit la violència provinent d'altres llengües: "¿Cómo valorar el hecho de que *Las ensoñaciones de la mujer salvaje* de Hélène Cixous hayan sido traducidas al español por dos sujetos extranjeros entre sí y extranjeros en relación a ambas lenguas (español y francés)?".

La miro. Conec que em reconeix

Però els articles no només comparteixen el motiu de la visió i la ceguesa, sinó que es complementen i s'expliquen els uns als altres. Creen una xarxa interpretativa de lectura i a la vegada d'escriptura. Gairebé tots comparteixen el mateix ritme, perquè és el ritme de Cixous que ressona quan la rescricus: oracions simples que trenquen un discurs subordinat, creant moviment, intensitat, marcant el ritme de les pulsacions del sentit. Leclair ho explica amb les següents paraules: "someterse al movimiento del texto para dejar que se produzca el contagio de los sentidos en todos los sentidos del término".

Cixous escriu amb el cos, escriu el cos, s'escriu. Antich ja presenta el "cuerpo-texto", i Diocaretz vesteix el cos: el cos que s'escriu és el cos de dona. La consciència narradora es viu en cos de dona. La cara, el *visage* que cita Leclair, aquella que un/a mateix/a no pot reconèixer perquè només la veu l'altre, es posa en joc amb la màscara que presenta Prenowitz. La màscara que no emmascara, la que "revela el alma de un personaje", i a la qual l'actor s'hi ha de sotmetre. Això el subjecte mai no ho podrà fer perquè no pot sotmetre l'ànima a un rostre que només veuen els altres. Potser, per això, en l'obra de Cixous aquest moviment és invers: sotmet l'expressió a la passió, i les seves maaaaaaaàscaraes, els seus actors, són els animals (M. Segarra).

El llibre que la fuig, que se li escapa, és el "libro que no escribo" (cita Leclair). El llibre somiat que no podrà escriure mai, perquè és metàfora del desig d'escriptura; tot el que escriu és un intent d'escriure el llibre que no escriu. Aquesta impossibilitat representa la continuïtat creativa. M.J. Balsach, a partir del "libro que se me escapa" ("Pequeño imprevisible") ens recorda que per a Cixous el més important són les "obras de ser". L'art-vida, sense autor, sense creador, l'art que viu. I d'entre molts altres temes recorrents i que s'expliquen entre si, escullo les passions. El material d'escriptura de Cixous. Tots els textos del volum són un atreviment de mirar el somriure de la medusa per sentir sense por, ja que "su mirada no es

Ver con Hélène Cixous

castradora" (J. Masó). Llegir aquest llibre és la construcció de la mirada amb l'altra.

Veig amb ella. M'he quedat cega

Vull ser amant de l'univers.

MARTA FONT I ESPRIU
Universitat de Barcelona